

Õiguskantsler

Teie 12.12.2022 nr

Meie 28.12.2022 nr 6-1/221807/2206803

Looduskaitseaduse § 51 vastavus põhiseadusele

Austatud avaldaja

Palusite õiguskantsleril hinnata [looduskaitseaduse](#) (LKS) § 51 vastavust põhiseadusele. Nägite vastuolu selles, et normiga kaitstakse kalaliike, mille püük on lubatud. Samuti juhtisite tähelepanu, et [veeseaduse](#) (VeeS) § 36 lg 6 alusel ei ole kehtestatud ministri määrust.

LKS § 51 näeb ette lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaigana kinnitatud veekogu või selle lõigu kaitse ning norm keelab olemasolevate paisude rekonstrueerimise ulatuses, mis tõstab veetaset, uute paisude rajamise ning veekogu loodusliku sängi ja veerežiimi muutmise.

LKS § 51 ei ole põhiseadusega vastuolus. LKS § 51 eesmärgiks on elurikkuse kaitse, mille kaudu soovib riik hoida alles nii liike kui ka nende elupaiku. See eesmärk on kooskõlas Eesti Vabariigi põhiseaduse (PS) §-ga 53, mis ütleb, et igaüks on kohustatud säästma elu- ja looduskeskkonda ning hüvitama kahju, mis ta on keskkonnale tekitanud.

Forelli ja lõhe püük on lubatud piiratud ulatuses ja teatud tingimustel. Nende kalade koelmuala kaitse üheks kaasnevaks eesmärgiks on ka kalade püügi võimalus, kui liigi seisund seda võimaldab. Liigi ja elupaiga kaitse ning piiratud ulatuses kalapüük ei ole omavahel vastuolus. Loodusvara säästlik kasutamine on põhiseaduspärane (PS § 5).

Loodusvarade kasutamisel võib tekkida vastuolusid, sest osa inimesi soovib kasutada jõe paisutuspotentsiaali ja teised säilitada kalade koelmualasid ja elupaikasid. Nende huvide üheaegne ja täielik kaitse ei pruugi olla võimalik, kui paisutuseks sobiv ala ja koelmuala kattuvad. Seadus sellisele olukorrale ühest lahendust ei annagi, otsustajal tuleb kaaluda erinevaid huve ja seejärel otsustada. Lähtudes VeeS § 174 lg 4 on Keskkonnaametil võimalus kalade läbipääsu tagamise kohustuse täitmist veeloaga leevendada või paisu omaniku nimetatud kohustuse täitmisest vabastada, arvestades kaaluka põhjuse olemasolu. Otsustus tuleb langetada lähtudes üksikjuhtumi asjaoludest, sest ainult nii on võimalik kõiki kaasnevaid huve (nt majanduslikke ning looduskaitselisi asjaolusid) arvesse võtta ja leida kõiki huve parimal viisil arvestav lahendus.

VeeS § 36 lg 6 alusel ei ole tõesti ministri määrust kehtestatud. Määruse kehtestamine viidatud normi alusel on ministri õigus, mitte kohustus. Seetõttu ei saa pidada volitusnormi alusel määruse kehtestamata jätmist antud juhul põhiseadusvastaseks. Õiguskantslerile ei ole teada ka ühtegi kaalukat sisulist põhjust, mis näitaks, et määruse järele on vältimatu vajadus. Kui Teil on vastav

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

teave olemas, siis palun selle edastada, et saaks uuesti hinnata VeeS § 36 lg 6 alusel määruse kehtestamata jätmise kooskõla põhiseadusega.

Kui peate Loobu jõe arvamist lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse Undla paisu osas põhjendamatuks, siis pöörduge selle osas keskkonnaministri poole. Riigikohtu praktikast lähtudes saab nimistut pidada olemuselt halduse üksikaktiks (üldkorraldus) ning õiguskantsler ei saa seda vaidlustada. Ühtlasi tähendab see, et Teil endal on võimalik pöörduda halduskohtusse, kui leiate, et Loobu jõe arvamine LKS § 51 alusel kehtestatud nimistusse rikub Teie õigusi. Riigikohtu praktikast nähtub, et kaebetähtaeg halduskohtusse pöördumiseks hakkab kulgema hetkest, kui nimistu avaldab Teie õigustele mõju (vt lähemalt RKHKm nr 3-3-1-95-07, p 13 ja 14).

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Evelin Lopman 693 8431
Evelin.Lopman@oiguskantsler.ee